

Stagnatie huizenmarkt zet door

Van der Wal van het **Centraal Bureau voor de Statistiek** stelt dat woningen in het tweede kwartaal van 2008 gemiddeld werden verkocht voor een waarde die 12,5 procent hoger lag dan de waarde die zij volgens de WOZ-taxatie hebben. Tachtig procent van alle woningen had een waarde die hoger lag dan de WOZ-waarde. In West-Nederland was het verschil met ongeveer vijftien procent het grootst. Volgens de auteur stegen de prijzen van woningen gemiddeld met 3,2 procent, wat de laagste prijsstijging sinds 2003 is. De hoogste stijging vond in het eerste kwartaal van 2000 plaats, toen de huizenprijzen met bijna twintig procent stegen. Daarna is de prijsstijging afgenomen en ligt deze sinds enige tijd rond de vier procent.

Wal, E. van der (2008) *Verkoopprijs woning 12,5 procent hoger dan WOZ-waarde*. Voorburg: CBS.

Voedselrellen

Voor het **LEI** proberen Banse *et al.* te verklaren waarom de voedselprijzen zo hoog zijn. Zij stellen dat economische groei in met name China voor een grotere vraag naar vlees gezorgd heeft en hierdoor indirect de vraag naar graanproducten verhoogt. Daarnaast stellen de auteurs dat op korte termijn een combinatie van lage inventarissen, het weer en de vraag naar biologische brandstoffen voor hoge prijzen hebben gezorgd. Banse *et al.* noemen de voedselcrisis geen prijencrisis, maar een inkomenscrisis, omdat de hoge voedselprijzen voornamelijk de lage inkomens treffen.

Banse, M., P. Nowicki en H. van Meijl (2008) *Waarom zijn de huidige voedselprijzen zo hoog?* Den Haag: LEI.

Kredietcrisis houdt aan

Voor het **Centre for Economic Policy Research** vraagt Leijonhufvud zich af wat er van Keynes geleerd kan worden over de kredietcrisis. Hij stelt dat klassiek keynesiaans overheidsbeleid niet zal werken. Volgens Leijonhufvud kan van Japan geleerd worden dat wanneer het financiële systeem ineens klapt door een gebrek aan vertrouwen in het systeem, een lage interestvoet niet voldoende zal zijn om investeringen weer op gang te krijgen. Wat van Keynes geleerd moet worden, is om verantwoordelijkheid te nemen voor de problemen in de maatschappij en er een oplossing voor te vinden. Verder stelt Leijonhufvud dat de crisis heeft aangetoond dat economische theorieën die gebaseerd zijn op de algemene evenwichtstheorie niet opgaan.

Leijonhufvud, A. (2008) *Keynes and the crisis*. CEPR policy insight nr 23.

Sterke prijsdaling geneesmiddelen

Voor het **Centraal Planbureau** onderzoeken Douven en Meijer de effecten van het preferentiebeleid van zorgverzekeraars ten aanzien van generieke geneesmiddelen. Het preferentiebeleid betekent dat zorgverzekeraars voor een bepaalde periode slechts een enkele variant van een bepaald medicijn vergoeden. Volgens de auteurs heeft dit al geleid tot forse prijsdalingen, die soms negentig procent bedroegen. Douven en Meijer stellen dat er ook geleerd kan worden van de Verenigde Staten. Daar worden partijen door onderhandelaars vertegenwoordigd, terwijl de overheid zich niet met de prijsvorming bemoeit. De auteurs stellen dat de Nederlandse overheid zich nog terughoudend kan opstellen op de geneesmiddelenmarkt, omdat het preferentiebeleid laat zien dat er bij vrije marktwerking geen sprake is van hogere prijzen.

Douven, R. en A. Meijer (2008) *Prijsvorming van generieke geneesmiddelen: forse prijsdalingen in het nieuwe zorgstelsel*. CPB document nr 175.

Politiestakingen

Van der Velden van het **International Institute of Social History** constateert dat de acties van de politie voor een betere CAO weken hebben geduurd. Hij stelt dat naarmate een staking langer duurt, deze minder effect zal sorteren. De stakingskosten voor werkgevers in de dienstensector zijn laag ten opzichte van de kosten in de industriële sector, omdat zij bijna geheel uit salariskosten bestaan. Daarnaast moet een staking de werkgever economisch treffen. In het geval van de politiestakingen gebeurde dit niet voldoende, omdat de overheid geen winstogmerk heeft. Tot slot stelt Van der Velden dat de ene staking de andere aanwakkert, zodat de kans op opeenvolgende stakingen groter wordt.

Velden, S. van der (2008) *Lange stakingen sorteren weinig effect*. Reformatorisch dagblad, 26 mei.

Evaluatierapport commissie Frijns

Voor het **National Bureau of Economic Research** analyseren Benmelech *et al.* hoe managers reageren op aandelenpakketten als beloning voor hun prestaties. De auteurs stellen dat aandelenpakketten ervoor kunnen zorgen dat de aandeelhouders minder toe hoeven te zien op het management. Aan de andere kant kunnen aandelenpakketten aanzetten tot kortetermijnvisie, waardoor de manager een hogere winst opgeeft of te weinig investeert. Dit is met name een probleem voor bedrijven die een sterke groei doormaken, omdat juist deze bedrijven hoge investeringen nodig hebben. Benmelech *et al.* stellen dat een manager met een combinatie van aandelen en een reguliere beloning betaald moet worden. Hoe sneller het bedrijf al groeit, hoe minder de manager beloond moet worden met aandelen.

Benmelech, E., Kandel, E. en P. Veronesi (2008) *Stock-based compensation and (dis)incentives*. NBER werkdokument nr. 13732.

SINDS 1916

Rookverbod cafés

Voor **Synovate** onderzoekt Sanderse wat de effecten van het rookverbod zijn op de omzetten in de horeca. Hiervoor enquêteert hij 1101 horecaondernemers. Van deze groep geeft ongeveer 42 procent aan in juli en augustus een omzetzaling te hebben ervaren ten opzichte van dezelfde periode in het jaar ervoor. De ondervraagde ondernemers stellen dat ze een inkomensdaling van gemiddeld 21 procent hebben gehad. Dit terwijl Sanderse een daadwerkelijke omzetzaling in de horeca-sector van vier procent constateert. Van de ondervraagde ondernemers stelt twee derde dat het rookverbod een van de oorzaken van de omzetzaling was en dat dit ongeveer de helft van de omzetzaling verklaart. Acht procent van de ondervraagde ondernemers geeft aan om als gevolg van het rookverbod te overwegen met de onderneming te stoppen.

Sanderse, K. (2008) *Onderzoek effecten rookvrije horeca*. Amsterdam: Synovate.

Staatsovername ABN-Amro

De Nederlandsche Bank stelt in haar kwartaalbericht dat de huidige crisis om verregaande overheidsmaatregelen vraagt, waarbij de overname van een bank door de overheid de meest extreme mogelijkheid is. De bank stelt dat lessen uit het buitenland hebben geleerd dat er sprake moet zijn van een geloofwaardige overheidsstrategie, die gericht is op efficiëntie. Dit is volgens DNB dan ook een randvoorwaarde voor succesvolle herprivatisering. Ervaringen uit andere landen laten zien dat de bank alleen op winst gericht moet zijn, omdat politieke motieven, zoals het aanhouden van werkgelegenheid, de bank schade aandoen. Onafhankelijkheid kan worden bewerkstelligd door het staats eigendom onder te brengen in een zelfstandig orgaan. DNB wil het liefst een zo kort mogelijke periode van staats eigendom.

DNB (2008) *Staatsdeelname als uiterste remedie in een bankencrisis: lessen uit de praktijk*. In: *DNB kwartaalbericht december 2008*. Amsterdam: De Nederlandsche Bank.

Olympische Spelen

De **Policy Research Corporation** onderzoekt voor het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de betekenis van sport voor de Nederlandse economie. Sport draagt voor ongeveer 1,3 procent bij aan het Nederlandse bbp en creëert ongeveer 118 duizend voltijd banen. De Nederlandse sportexport beslaat daarnaast 1,1 miljard euro, waarbij Nederland met name op een aantal niche-markten grote aanbieders van sportgoederen kent, zoals kunstgras, klupschaatsen en turntoestellen. Tevens levert het sporten van Nederlanders een besparing op van rond de drie tot vijf miljard euro aan zorgkosten.

Policy Research Corporation (2008) *De economische betekenis van sport in Nederland*. Rotterdam: Policy Research Corporation.

Obama

Voor **VNO-NCW** sprak Vijselaar met vier Nederlandse deskundigen over de partijprogramma's van de presidentskandidaten Obama en McCain en stelt daarbij de vraag welk voorgesteld beleid beter zou zijn voor de Nederlandse economie. De deskundigen stellen dat McCain beter zou zijn omdat hij zich heeft uitgesproken voor vrijhandel, maar stellen ook dat Obama zich heeft omringd met betere economische adviseurs. Vijselaar doet daarom geen uitspraak over welke president beter is voor de Nederlandse economie, hoewel volgens de deskundigen het uitbreken van de financiële crisis Obama aantrekkelijker maakt voor Nederland dan McCain.

Vijselaar, J. (2008) *De beste president voor Nederland: McCain of Obama?* *Forum*, 18(2008), 14-19.

Prinsjesdag

De Miljoenennota voor 2009 kent een begrotingsoverschot ondanks tegenvallers in de uitgaven aan kinderopvang en de AWBZ. Dit terwijl de belastinginkomsten niet hoger zijn en het begrotingsoverschot ook niet is verminderd. Visser en Hogenbirk van de **Rabobank** stellen dat dat verklaard kan worden door de aardgasopbrengsten, die hoog waren door een hoge olieprijs. Van de veertien miljard euro aan gasbaten wordt volgens de auteurs zes miljard besteed aan koopkrachtrepatriaties. Daarnaast stellen de auteurs dat de overheidsuitgaven relatief laag lijken omdat de prijsstijging van overheidsproducten lager was dan de totale Nederlandse inflatie. Volgens de auteurs neemt het robuuste begrotingssaldo, dat geschoond is voor de aardgasinkomsten, dan ook af, naar -2 procent.

Visser, N. en A. Hogenbirk (2008) *Miljoenennota 2009: Saved by the (aardgas) bell*. Rabobank themabericht nr 2008/21.

Steun autosectoren

Het **EIM** maakt een prognose over de ontwikkeling in de Nederlandse autosector. Het stelt dat de afzet in 2008 anderhalf procent hoger zal uitkomen dan de omzet in 2007, en de verwachting is dat deze in 2009 met een half procent zal stijgen. Het aantal nieuw verkochte auto's lag in de eerste acht maanden iets hoger dan in 2007 en over het hele jaar wordt verwacht dat ongeveer een half miljoen nieuwe auto's verkocht zijn. De gemiddelde prijs van de verkochte auto's lag wel lager dan in 2007. Het deel van de autosector dat occasions verkoopt daalt, met name vanwege de opkomst van particuliere tweedehandsautoverkoopers, die via internet hun oude auto's zelf kunnen verkopen.

EIM (2008) *Prognose kerngegevens MKB, september 2008*. www.ondernemerschap.nl.